

Věc C-660/23**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

9. listopadu 2023

Předkládající soud:

Hof van Cassatie (Belgie)

Datum předkládacího rozhodnutí:

5. října 2023

Žalobkyně:

Intervlees NV

Žalovaná:

Sump & Stammer GmbH

Předmět původního řízení

Předmět původního řízení se týká právního sporu mezi belgickou společností Intervlees NV, která je velkoobchodním dovozcem a vývozcem masných výrobků (dále jen „žalobkyně“), a německou společností Sump & Stammer GmbH, která provozuje velkoobchod s potravinami (dále jen „žalovaná“), o mimosoudní výpovědi smlouvy žalovanou a odmítnutí převzít zásilky masa.

Předmět a právní základ žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

Žádost se předkládá na základě článku 267 SFEU a týká se otázky, zda se takzvaná „doba zrání“ uvedená v příloze III oddíle I kapitole VII na začátku a v bodě 4 nařízení č. 853/2004 týká pouze krátké doby po porážce, kdy je maso zchlazeno a nezahrnuje tedy následující dobu chlazení, takže maso určené ke zmrazení již nemůže být po vyzrání zmrazeno.

Předběžná otázka

Musí být příloha III oddíl I kapitola VII na začátku a bod 4 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004 ze dne 29. dubna 2004, kterým se stanoví zvláštní hygienická pravidla pro potraviny živočišného původu vykládán v tom smyslu, že se „doba zrání“ týká pouze krátké doby po porážce, během které je maso zchlazeno, aby došlo k nezbytné stabilizaci pH a teploty, takže maso určené ke zmrazení musí být následně zmrazeno bez zbytečného odkladu, a že tedy nezahrnuje následnou dobu chlazení k dalšímu zrání masa, tudíž maso určené ke zmrazení již nemůže být po vyzrání zmrazeno?

Uplatňované zásady mezinárodního práva

Doktrína „act of state“ resp. zákaz, aby soud státu soudu posuzoval platnost aktů veřejné moci vykonaných jiným státem, jak jsou zakotveny ve zvykovém právu jako důkaz obecné praxe, která je uznávána jako právo a je zdrojem mezinárodního práva (dále jen „doktrína act-of-state“).

Uplatňovaná ustanovení unijního práva

Články 26 a 28 až 37 SFEU

Článek 3 odst. 1 nařízení č. 853/2004

Příloha III oddíl I kapitola VII na začátku a bod 4 nařízení č. 853/2004

Body 2, 4 a 9 odůvodnění nařízení č. 853/2004

Čtvrtý bod odůvodnění nařízení (ES) č. 558/2010

Nařízení (ES) č. 178/2002

Nařízení (ES) č. 852/2004

Bod 5.4 sdělení Evropské komise – Pokyny EU k darování potravin (2017/C 361/01) (dále jen „sdělení o darování potravin“)

Uplatňovaná ustanovení vnitrostátního práva

Články 8.17 a 8.18 Burgerlijk Wetboek (Občanský zákoník) (dříve články 1319, 1320 a 1322 Oud Burgerlijk Wetboek [původní Občanský zákoník])

Stručné shrnutí skutkového stavu a původního řízení

- 1 Účastníci řízení uzavřeli smlouvu, podle které měla žalobkyně dodávat žalované na odvolávku velké zásilky masa. Jedná se o maso, které předtím bylo zchlazeno („ex chilled“), aby vyžrálo a díky tomu bylo křehčí, a následně bylo po vyžrání zmrazeno. Dne 8. května 2019 dodala žalobkyně žalované zásilku masa, která byla určena pro italský sektor okružních plaveb. Žalovaná maso prodala německému podniku, který byl součástí italského podniku. Italské úřady dodávku odmítly s odůvodněním, že nesplňuje zdravotní standardy uvedené v příloze III oddíle I kapitole VII bodě 4 nařízení č. 853/2004, protože maso nebylo zmrazeno bezprostředně po době zrání, nýbrž až po chlazení za účelem zrání a proto nemůže být určeno pro evropský trh. Žalovaná následně mimosoudně smlouvu vypověděla a odmítla následné dodávky „ex chilled“ masa převzít. Žalobkyně na to požadovala od žalované náhradu škody, protože byla nucena prodat tyto zásilky masa třetí osobě za nižší cenu. Žalovaná požadovala od žalobkyně náhradu škody za dodání zboží, které nebylo vhodné na trh, protože v Evropské unii maso nebylo vhodné k lidské spotřebě.

- 2 Ondernemingsrechtbank Antwerpen, afdeling Turnhout (Obchodní soud v Antverpách, oddělení Turnhout) rozhodl rozsudkem ze dne 17. června 2021 o neopodstatněnosti obou požadavků.
- 3 Hof van beroep te Antwerpen (Odvolací soud v Antverpách) následně určil, že odvolání žalobkyně je neopodstatněné a vedlejší odvolání žalované je opodstatněné. Konstatoval, že se výraz „doba zrání“^{*} týká doby, která je nezbytná k tomu, aby bylo dosaženo potřebné stabilizace pH masa před jeho zmrazením, zatímco „zrání“[†] je obdobím, které je nezbytné ke zkřehnutí masa. Podle názoru tohoto soudu nejsou tyto doby totožné. Nařízení č. 853/2004 výslovně stanoví, že maso určené ke zmrazení musí být bez zbytečného odkladu zmrazeno. Podle dopisu Generálního ředitelství pro zdraví a bezpečnost potravin Evropské komise ze dne 20. června 2019 to znamená během „několika dnů“. Žalobkyně jako podnik specializující se na velkoobchodní dovoz a vývoz masa věděla nebo měla vědět, že „ex chilled“ maso, které se následně zmrazí, nemůže být určeno pro evropský trh, protože takové maso není vhodné k lidské spotřebě a nařízení č. 853/2004 jej výslovně zakazuje.

Hlavní argumenty účastníků původního řízení

- 4 Účastníci řízení se neshodnou na výkladu výrazu „doba zrání“. Žalobkyně tvrdí, že výraz „zrání“ spadá pod pojem „doba zrání“. Výraz „doba zrání“ není v nařízení č. 853/2004, které zmrazení zchlazeného masa po suchém zrání výslovně nezakazuje, definován, takže podléhá zásadě svobodného pohybu zboží. Omezením na slovně-gramatický výklad výrazu „doba zrání“ odvolací soud porušil články 26 a 28 až 37 SFEU, které jsou právními ustanoveními vyšší právní síly. Výše uvedený dopis Generálního ředitelství pro zdraví a bezpečnost potravin je ostatně novějšího data, než je nařízení č. 853/2004 a nelze jej proto považovat

* – Pozn. překl.: nizozemština: „stabilisatieperiode“, viz německé a nizozemské znění přílohy III oddílu I kapitoly VII bodu 4 nařízení 853/2004.

† – Pozn. překl.: nizozemština: „rijpingsperiode“.

za součást přípravných prací, ze kterých by bylo možné odvozovat vůli normotvůrce. Navíc se v tomto dopise uvádí, že doba zrání v trvání „několika dní“ neplatí v případě „dry aging“. Tím, že to odvolací soud ignoroval, nevzal v úvahu důkazní sílu tohoto aktu. Dále odvolací soud přezkoumal rozhodnutí italských úřadů, pokud jde o nařízení č. 853/2004 a – nesprávně – konstatoval, že jednaly v souladu s tímto nařízením. Odvolací soud tak porušil doktrínu act-of-state, podle které nemůže soud státu soudu posuzovat akty přijaté jiným státem, pokud byly učiněny při výkonu veřejné moci tohoto státu, do jehož pravomoci spadaly a jsou slučitelné s mezinárodním právem.

- 5 Žalovaná má za to, že zrání nespadá do doby zrání a že maso, pokud již vyzrálo, proto není možné zmrazit a uvést na evropský trh. Vzhledem k tomu, že dodané zboží tak vykazovalo skrytou vadu, vypověděla smlouvu řádně.

Stručné odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 6 Podle názoru předkládajícího soudu výraz „doba zrání“ není definován v nařízení č. 853/2004 ani v přípravných materiálech nebo jiných relevantních ustanoveních unijního práva. Není proto jasné, zda se doba zrání týká krátké doby po porážce, kdy je maso chlazeno v souladu s požadavky stanovenými v příloze III, oddíle I kapitole VII bodě 1 nařízení č. 853/2004, než dosáhne stabilního pH a teploty, takže musí být bezprostředně poté zmrazeno, nebo zda zahrnuje i následnou dobu chlazení nezbytnou pro další zrání, takže maso je možné zmrazit i po tomto procesu zrání.
- 7 Podle čl. 3 odst. 1 nařízení č. 853/2004 musí provozovatelé potravinářských podniků splňovat mimo jiné ustanovení přílohy III. Z druhého bodu odůvodnění nařízení č. 853/2004 vyplývá, že určité potraviny mohou představovat zvláštní rizika pro lidské zdraví a vyžadují tedy stanovení zvláštních hygienických pravidel. To platí zejména pro potraviny živočišného původu, u nichž jsou často hlášena mikrobiologická a chemická rizika. Ze čtvrtého bodu odůvodnění vyplývá, že veřejné zdraví je prioritou. Podle devátého bodu odůvodnění jsou

základními cíli zabezpečení vysoké úrovně ochrany spotřebitele, a to zejména tím, že pro všechny provozovatele potravinářských podniků v Unii platí stejná pravidla, a dále zajištění řádného fungování vnitřního trhu s produkty živočišného původu. Ve čtvrtém bodě odůvodnění nařízení č. (ES) 558/2010 se konečně uvádí, že zmrazení provedené ihned po porážce a chlazení minimalizuje vznik bakterií a že maso získané z drůbeže a zajíců určité ke zmrazení by mělo být po porážce a zchlazení bezodkladně zmrazeno. Rovněž sdělení o darování potravin odkazuje na hygienickou nezbytnost, že potraviny živočišného původu určité ke zmrazení musí být zmrazeny bez zbytečného odkladu.

- 8 Soudní dvůr ve svém rozsudku ze dne 2. května 2019, T. Boer & Zonen (C-98/18, EU:C:2019:355, body 44 a 47), ve výkladu přílohy III oddílu I kapitoly VII bodů 1 a 3 nařízení 853/2004 upozornil na skutečnost, že hlavním cílem, který sleduje právní úprava týkající se hygieny, je zajistit vysokou úroveň ochrany spotřebitele z hlediska bezpečnosti potravin. S ohledem na výše uvedené a na znění dotčených ustanovení Soudní dvůr rozhodl, že musí být vykládány v tom smyslu, že před jakýmkoli naložením masa do chladicího vozidla musí být chlazení masa po porážce prováděno v samotných prostorách jatek až do doby, než toto maso ve všech svých částech dosáhne teploty nepřesahující 7 °C.
- 9 Výklad, podle kterého „doba zrání“ zahrnuje výlučně krátkou dobu chlazení po porážce, která je nezbytná k dosažení stabilního pH a teploty, takže maso určité k zamrazení, musí být zmrazeno bezprostředně poté a po zrání jej již nelze zmrazit, se zřejmě nejvíce blíží hlavnímu cíli uvedených ustanovení unijního práva týkajících se hygieny, kterým je zabezpečení vysoké úrovně veřejného zdraví. Nizozemské a italské orgány, do jejichž kompetence spadá bezpečnost potravin, ovšem zjevně zastávají různé názory týkající se možnosti zmrazení masa zchlazeného za účelem zrání. S ohledem na tyto rozdílné názory není výklad přílohy III oddílu I kapitoly VII bodu 4 nařízení 853/2004 natolik zjevný, že nezůstává žádný prostor pro rozumnou pochybnost. Je tedy třeba předložit výše uvedenou předběžnou otázku.